

Modernizacja Gospodarstw Rolnych oraz Przywracanie Potencjału Produkcji Rolnej - wybrane aspekty ewaluacji

Adam Kagan, Cezary Klimkowski
Zakład Finansów i Zarządzania Ryzykiem

Warszawa, 17 listopada 2023 r.

Cel ewaluacji

- Celem ewaluacji jest odpowiedź na trzy pytania. Pierwsze dwa są ze sobą ściśle związane i dotyczą sposobu zdefiniowania takich elementów konstrukcji poddziałania jak
 - grupa docelowa/beneficjenci,
 - warunki udzielania pomocy,
 - zakres udzielania pomocy, sposób wyboru operacji,
 - założenia budżetowe (budżet działania, podział pomiędzy województwa, wysokość pomocy).
- 1. Pierwsze pytanie dotyczy spójności zdefiniowania wymienionych powyżej charakterystyk poddziałania z założonymi celami
- 2. Drugie pytanie odnosi się do adekwatności użytych definicji w stosunku do potrzeb beneficjentów
- 3. Trzecie pytanie podnosi zagadnienie oceny możliwości osiągnięcia założonych w programie wskaźników produktu na podstawie stopnia zakontraktowanych projektów.

Cel prezentacji:

- Przedstawienie głównych założeń poddziałania "Modernizacja Gospodarstw Rolnych" w obszarze a, b, c, d (oznaczanego odtąd jako MGR)
- Cele stawiane przed MGR
- Stan realizacji MGR na koniec 2022 roku
- Wnioski

MGR – określenie beneficjenta

WNOSKUJĄCY:

- Posiadacz samodzielny lub zależny gospodarstwa rolnego (od 1 do 100 ha) lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych, położonych na terytorium Polski.
- Prowadzi w celach zarobkowych działalność rolniczą (bez chowu i hodowli ryb czy działalności naukowo-badawczej):
 - okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku uzyskał przychód ze sprzedaży produktów rolnych w wysokości co najmniej 5.000 PLN (Od 2019 nie obowiązuje dla tych, którzy zaczęli)
- Pełnoletni obywatel państwa członkowskiego UE
- Wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest nie mniejsza niż 10 tys. euro i nie większa niż 200 tys. euro (od 2016 250 tys. euro dla rozwoju produkcji roślin)
- W jednym roku tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dotyczący danego gospodarstwa

OSOBY WSPÓLNE WNOSKUJĄCE

- Każdy kieruje gospodarstwem i podpisał co najmniej 7-letnią umowę co do zasad wspólnego użytkowania przedmiotu operacji
- Wielkość ekonomiczna gospodarstwa może być mniejsza niż 10 tys. euro, ale suma wielkości ekonomicznych gospodarstw osób wspólnie wnioskujących wynosi co najmniej 15 tys. euro a także w wyniku realizacji operacji, gospodarstwo każdej z tych osób osiągnie wielkość ekonomiczną wynoszącą co najmniej 10 tys. euro.

MGR – ukierunkowanie wsparcia

- **Obszar A – Rozwój produkcji psiań:**
 - Budowa, modernizacja budynków inwentarskich (też wyposażenie) lub adaptacja innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie (też wyposażenie), lub budowa/modernizacja magazynów paszowych.
 - Wzrost liczby loch do co najmniej 50
 - Limit pomocy wynosi 900 tys. zł
- **Obszar B – Rozwój produkcji mleka krowiego:**
 - Budowa, modernizacja budynków inwentarskich (też wyposażenie) lub adaptacja innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie (też wyposażenie), lub budowę lub modernizacją magazynów paszowych.
 - wzrost liczby krów mlecznych do co najmniej 25
 - pomoc jeżeli wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest nie większa niż 200 tys. euro i w gospodarstwie jest utrzymywane co najmniej 15 krów mlecznych
- **Obszar C – Rozwój produkcji bydła mięsnego:**
 - Budowa, modernizacja budynków inwentarskich (też wyposażenie) lub adaptacja innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie (też wyposażenie), lub budowę lub modernizacją magazynów paszowych.
- **Obszar D – Związany z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu:**

MGR – skala pomocy

- Do 50% kosztów kwalifikowalnych (nie mniej niż 30%) lub 60% tych kosztów dla wspólnie wnioskujących i młodego rolnika
- Limit pomocy wynosi na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo.
 - 900 tys. zł - obszar A
 - 500 tys. zł - budowa i modernizacja budynków inwentarskich
 - 200 tys. zł - pozostałe
- Pomoc na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 50 tys. zł.
- Wymagane cechy operacji:
 - Zapewni wzrost wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), co najmniej o 10% w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy
 - Bezpośrednio związane z działalnością rolniczą, w tym również przygotowaniem do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie
 - Uzasadnioną ekonomicznie, w tym pod względem racjonalności jej kosztów
 - Nie spowoduje wzrostu produkcji, gdy brak rynku zbytu
 - Przyczyni się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa, jeżeli ma na celu poprawę konkurencyjności i zwiększenie rentowności
- Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty:
 - budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli
 - zakupu lub leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej
 - zakładania sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat;
 - budowy albo zakupu elementów infrastruktury technicznej
 - kosztów ogólnych (do 10% pozostałych kosztów)

MGR – kryteria wyboru operacji

- Obszar A:

- Wzrost średniej rocznej liczby loch w stadzie od 1 punktu (10-20 sztuk) do 5 punktów (pow. 50 sztuk)
- Liczba loch w stadzie w wyniku operacji od 1 punktu (100-200 sztuk) do 3 punktów (większa niż 300 sztuk)
- Uczestnictwo w krajowym lub unijnym systemie jakości – 2 punkty
- Uczestnictwo w systemie rolnictwa ekologicznego – 4 punkty,
- Wnioskodawca ma nie więcej niż 40 lat – 3 punkty (w 2019 obniżono do 1 punktu)
- Inwestycje służące ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu – maksymalnie 5 punktów.
- Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli przyznano mniej niż 4 punkty (w 2019 obniżono do 3 punktów)

Łódzkie:	– wnioskujący jest członkiem grupy producentów rolnych lub organizacji producentów	– 1 punkt
Lubuskie:	– operacja realizowana wspólnie przez co najmniej 2 rolników	– 1 punkt
Małopolskie:	– budowa/modernizacja budynków inwentarskich dla trawożernych zwierząt gospodarskich	– 1 punkt
Mazowieckie:	– budowa obiektów do przechowywania produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie	– 1 punkt
	– wnioskujący beneficjentem działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom” w PROW2007–2013 lub operacji typu „Premie dla młodych rolników”	– 1 punkt

ku – 1 punkt

- Wnioskodawca ma nie więcej niż 40 lat – 3 punkty
- Inwestycje służące ochronie środowiska lub zapobieganiu zmianie klimatu – maksymalnie 5 punktów
- Dodatkowo regionalne:
- Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli przyznano mniej niż 1,5 punktu

Cele stawiane przed MGR

- MGR realizuje cel szczegółowy 2A: „Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwienie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej”.
- W pierwszym etapie realizacji nacisk kładziono w szczególności na rozwój produkcji zwierzęcej (prosiąt, mleka krowiego oraz bydła mięsnego)
- Zdecydowana większość inwestycji realizowanych dzięki MGR dotyczy także pozostałych kierunków produkcji i odnosi się jednak do takich celów jak
 - wsparcie na rzecz racjonalizacji technologii produkcji,
 - wprowadzanie innowacji,
 - zmiany profilu produkcji,
 - zwiększanie skali produkcji,
 - poprawa jakości produkcji,
 - zwiększanie wartości dodanej produktu.
- **Wskaźniki produktu:**
 - Liczba gospodarstw otrzymujących wsparcie na inwestycje : 47.713 (3,17% z ogółu ok. 1,5 mln)
 - Całkowite inwestycje w € (publiczne + prywatne) 5.158 mln
 - Całkowite wydatki publiczne w € 2.658 mln

Stan na koniec roku 2022 – obszary wsparcia

Podpisane umowy

	Liczba umów	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
Obszar A – prosięta	232	34	0,5%	179 008 825	771 590	524 261 023	2 259 746
Obszar B – mleko krowie	1935	35	4,1%	606 766 995	313 575	1 784 624 800	922 287
Obszar C – bydło mięsne	495	20	1,1%	163 477 526	330 258	429 336 937	867 347
Obszar D	44369	2062	94,3%	7 909 626 657	178 269	20 028 522 702	451 408
Razem	47031	2151	100,0%	8 858 880 003	188 363	22 766 745 462	484 080

47.031 podpisanych umów oraz 49.182 beneficjentów. Obszar D odpowiada za 94,3% wszystkich umów, natomiast obszar A – 0,5%. W obszarze A zauważa się również największy udział wspólnego wnioskowania, co przekłada się na fakt, że liczba beneficjentów jest o 12,8% wyższa od liczby umów. Z kolei najniższy udział osób wspólnie wnioskujących odnosi się do obszaru B. Średnio wartość inwestycji jest o 157% wyższa od wartości wsparcia. Dla obszaru B – o 194% wyższą; dla obszaru A – o 193%.

Zakończone operacje

	Liczba operacji	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
Obszar A – prosięta	191	16	0,6%	118 092 365	618 285	326 678 728	1 710 360
Obszar B – mleko krowie	1671	22	4,9%	494 894 814	296 167	1 371 229 053	820 604
Obszar C – bydło mięsne	410	12	1,2%	123 080 433	300 196	313 405 300	764 403
Obszar D	31877	1320	93,3%	5 280 977 569	165 667	13 300 729 829	417 252
Razem	34149	1370	100,0%	6 017 045 182	176 200	15 312 042 910	448 389

34.149 zakończonych operacji oraz 35.519 beneficjentów. Obszar D odpowiada za 93,3% wszystkich zakończonych operacji a obszar A – 0,6%. Tu podobnie jak w przypadku umów w obszarze A zauważa się największy udział wspólnego wnioskowania (liczba beneficjentów o 7,7% wyższa od liczby umów). Z kolei najniższy udział osób wspólnie wnioskujących odnosi się do obszaru B. Niższa wartość zakończonych operacji.

Charakterystyki beneficjentów

	Gospodarstwa z podpisaną umową	Gospodarstwa z ukończoną operacją
Średnia powierzchnia gospodarstwa	44,06	43,66
wtym UR	40,99	40,69
Średnia wielkość ekonomiczna SO	56 052	56 037
Średni wiek rolnika	35,72	34,91
Średnia wartość inwestycji	484 080	465 850
Średni poziom kosztów kwalifikowalnych	372 555	377 590
Średnia kwota wsparcia	187 381	184 270
Typ rolniczy	Uprawy polowe – 43% Krowy mleczne – 20% Mieszane – 17% Uprawy trwałe – 9% Zwierzęta trawożerne – 6%	Uprawy polowe – 42% Krowy mleczne – 21% Mieszane – 17% Uprawy trwałe – 8% Zwierzęta trawożerne – 6%

Charakterystyka kolejnych naborów

Podpisane umowy

	Liczba umów	Liczba wniosków		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio	Obszary
2015_01	1 021	2 472	2,2%	348 369 435	341 204	970 496 163	950 535	A, B, C
2016_01	11 232	30 523	23,9%	2 151 314 301	191 534	5 498 471 764	489 536	A, B, C, D
2017_01	519	1 511	1,1%	158 623 281	311 637	468 863 183	921 146	A, B, C
2018_01	14 746	21 372	31,4%	2 589 212 006	175 587	6 545 101 658	443 856	D
2018_02	236	865	0,5%	121 133 635	473 178	378 545 231	1 478 692	A, B, C
2019_01	494	1 522	1,1%	144 016 878	291 532	397 729 694	805 121	A, B, C
2020_02	10 666	15 402	22,7%	1 884 019 450	176 638	4 746 710 530	445 032	D
2021_01	8 086	12 066	17,2%	1 457 612 147	180 264	3 749 347 486	463 684	A, B, C, D
Razem	47 016	85 733	100,0%	8 855 493 933	188 351	22 758 123 783	484 051	

Zakończone operacje

	Liczba operacji	Udział zakończonych		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio	Obszary
2015_01	993	97,3%	2,9%	322 038 355	324 309	847 109 620	853 081	A, B, C
2016_01	10 579	94,2%	31,0%	2 017 857 503	190 742	5 045 644 688	476 949	A, B, C, D
2017_01	477	93,7%	1,4%	144 979 073	303 939	409 957 032	859 449	A, B, C
2018_01	13 127	89,0%	38,4%	2 240 983 875	170 716	5 615 413 852	427 776	D
2018_02	202	78,9%	0,6%	93 984 390	465 269	279 367 456	1 383 007	A, B, C
2019_01	343	69,4%	1,0%	87 166 978	254 131	232 667 608	678 331	A, B, C
2020_02	6 968	65,3%	20,4%	1 156 265 727	165 939	2 908 128 794	417 355	D
2021_01	1 452	18,0%	4,3%	226 201 577	155 786	568 380 779	391 447	A, B, C, D
	34 147			6 290 670 278	184 223	15 909 714 652	465 918	

Forma prawna beneficjentów

Podpisane umowy

	Liczba umów	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
Osoba fizyczna	46 850	2 151	99,6%	8 821 254 915	188 287	22 658 782 855	483 645
Osoba prawna	172	-	0,4%	36 112 193	209 955	104 050 789	604 946
Spółka cywilna	5	-	0,0%	766 446	153 289	1 759 037	351 807
JONOP	4	-	0,0%	746 450	186 613	2 152 781	538 195
Razem	47 031	2 151	100,0%	8 858 880 003	188 363	22 766 745 462	484 080

Zdecydowana większość beneficjentów to osoby fizyczne. Osoby prawne stanowią mniej niż 4 promile. Zauważa się wyższą wartość zarówno wsparcia jak i inwestycji w gospodarstwach osób prawnych.

Podobnie jak w przypadku uprzednio prezentowanych wyników, obserwuje się niższe wartości wsparcia jak i inwestycji w grupie beneficjentów, którzy zakończyli operacje.

Zakończone operacje

	Liczba operacji	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
Osoba fizyczna	34 031	1 370	99,7%	5 992 931 167	176 102	15 244 049 343	447 946
Osoba prawna	109	-	0,3%	22 067 930	202 458	62 615 029	574 450
Spółka cywilna	5	-	0,0%	766 446	153 289	1 759 037	351 807
JONOP	4	-	0,0%	746 450	186 613	2 152 781	538 195
Razem	34 149	1 370	100,0%	6 016 405 797	176 181	15 310 428 199	448 342

Charakterystyki beneficjentów a płeć

Podpisane umowy

	Liczba umów	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
Mężczyźni	39 527	1 712	84,4%	7 505 056 172	189 872	19 286 797 237	487 940
Kobiety	7 323	439	15,6%	1 316 198 743	179 735	3 371 985 618	460 465
Razem	46 850	2 151	100,0%	8 821 254 915	188 287	22 658 782 855	483 645

Zdecydowana większość beneficjentów to mężczyźni. Kobiety stanowią mniej niż 16% osób fizycznych, które podpisały umowę lub zakończyły operację. Kobiety minimalnie częściej korzystały z możliwości wspólnego wnioskowania. Inwestycje przeprowadzone przez mężczyzn przyjmują wyższe wartości. Wyższa jest tu także suma wsparcia. Gospodarstwa kobiet rzadziej korzystały ze wsparcia w ramach obszaru innego niż D (4,5% operacji przy 6,9% u mężczyzn).

Zakończone operacje

	Liczba operacji	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
Mężczyźni	28 688	1 107	84,3%	5 104 189 779	177 921	12 983 837 717	452 588
Kobiety	5 343	263	15,7%	888 741 388	166 338	2 260 211 625	423 023
Razem	34 031	1 370	100,0%	5 992 931 167	176 102	15 244 049 343	447 946

Charakterystyki beneficjentów a ich wiek

Podpisane umowy

	Liczba umów	wtymVW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
wiek pon. 28 lat	10 375	799	22,1%	2 002 715 483	193 033	4 864 066 706	468 826
wiek <28-35)	12 716	620	27,1%	2 343 534 259	184 298	5 996 030 124	471 534
wiek <35-40)	10 525	282	22,5%	1 857 705 013	176 504	4 862 531 106	461 998
wiek 40 i więcej	13 234	450	28,2%	2 617 300 160	197 771	6 936 154 919	524 116
Razem	46 850	2 151	100,0%	8 821 254 915	188 287	22 658 782 855	483 645

Odnotać należy stosunkowo niski średni wiek beneficjentów. Blisko 23% ma poniżej 28 lat. Co więcej zaledwie około 1/4 ma ponad 40 lat. Wśród najstarszych rolników wartość przeprowadzonych inwestycji jest najwyższa. Podobnie rzecz się ma z sumą wsparcia. Najniższe wartości dotyczą rolników w wieku pomiędzy 35 a 40 rokiem życia.

Zakończone operacje

	Liczba operacji	wtymVW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
wiek pon. 28 lat	7 798	504	22,9%	1 416 441 029	181 642	3 417 414 568	438 242
wiek <28-35)	9 684	416	28,5%	1 677 384 100	173 212	4 235 879 254	437 410
wiek <35-40)	8 154	182	24,0%	1 369 476 080	167 951	3 548 227 127	435 152
wiek 40 i więcej	8 395	268	24,7%	1 529 629 958	182 207	4 042 528 394	481 540
Razem	34 031	1 370	100,0%	5 992 931 167	176 102	15 244 049 343	447 946

Charakterystyki beneficjentów a wielkość ekonomiczna gospodarstw rolnych

Podpisane umowy

	Liczba umów	wtymWW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
SO (0-23600)	11 472	786	24,4%	1 911 139 090	166 592	4 655 812 146	405 841
SO <23600-41800)	11 822	568	25,1%	2 014 399 006	170 394	4 986 859 828	421 829
SO <41800-74200)	11 843	456	25,2%	2 216 692 306	187 173	5 736 804 930	484 405
SO (pow. 74200)	11 894	341	25,3%	2 716 649 601	228 405	7 387 268 558	621 092
Razem	47 031	2 151	100,0%	8 858 880 003	188 363	22 766 745 462	484 080

Wielkość ekonomiczna około 1/4 analizowanych gospodarstw rolnych przekracza 74.000 euro. Wraz z rosnącym poziomem wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego rośnie suma wsparcia jak i średnia wartość inwestycji.

Zakończone operacje

	Liczba operacji	wtymWW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
SO (0-2400)	8 371	461	24,5%	1 296 367 072	154 864	3 155 511 761	376 958
SO <24000-42500)	8 608	370	25,2%	1 374 813 279	159 713	3 396 603 450	394 587
SO <42500-74000)	8 570	300	25,1%	1 506 137 073	175 745	3 856 602 617	450 012
SO (pow. 74000)	8 600	239	25,2%	1 839 727 758	213 922	4 903 325 082	570 154
Razem	34 149	1 370	100,0%	6 017 045 182	176 200	15 312 042 910	448 389

Charakterystyki beneficjentów a powierzchnia UR

Podpisane umowy

	Liczba umów	wtymWW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
UR do 17,6 ha	11 841	384	25,2%	1 865 573 495	157 552	4 547 346 258	384 034
UR <17,6-29,1)	11 790	510	25,1%	2 127 436 212	180 444	5 340 116 110	452 936
UR <29,1-49,5)	11 805	538	25,1%	2 365 889 042	200 414	6 150 364 064	520 997
UR pow. 49,5 ha	11 595	719	24,7%	2 499 981 254	215 609	6 728 919 029	580 329
Razem	47 031	2 151	100,0%	8 858 880 003	188 363	22 766 745 462	484 080

Powierzchnia około 1/4 analizowanych gospodarstw rolnych przekracza 50 ha. Wraz ze wzrostem powierzchni zauważa się wzrost poziomu wartości przeprowadzanej inwestycji i uzyskiwanego wsparcia.

Zakończone operacje

	Liczba operacji	wtymWW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
UR do 18 ha	8 574	208	25,1%	1 272 260 221	148 386	3 070 712 116	358 142
UR <18-29)	8 504	309	24,9%	1 461 885 246	171 906	3 644 287 934	428 538
UR <29-49)	8 666	351	25,4%	1 629 077 973	187 985	4 188 457 036	483 321
UR pow. 49 ha	8 405	502	24,6%	1 653 821 742	196 766	4 408 585 824	524 519
Razem	34 149	1 370	100,0%	6 017 045 182	176 200	15 312 042 910	448 389

Charakterystyki beneficjentów a obszar ONW

Podpisane umowy

	Liczba umów	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
nie dotyczy	24 556	1 279	52,2%	4 408 358 658	179 523	11 202 354 377	456 196
obszar nizinny (I lub II strefa)	21 346	826	45,4%	4 257 416 073	199 448	11 073 095 733	518 743
obszar ze specyficznymi utrudnieniami	833	35	1,8%	144 282 884	173 209	368 168 947	441 980
obszar górski	296	11	0,6%	48 822 388	164 941	123 126 404	415 968
Razem	47 031	2 151	100,0%	8 858 880 003	188 363	22 766 745 462	484 080

Zakończone operacje

	Liczba operacji	wtym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
nie dotyczy	16 880	761	49,4%	2 806 036 490	166 234	7 083 262 176	419 625
obszar nizinny (I lub II strefa)	16 347	575	47,9%	3 183 296 173	194 733	8 113 325 801	496 319
obszar ze specyficznymi utrudnieniami	686	27	2,0%	114 626 643	167 094	292 439 642	426 297
obszar górski	236	7	0,7%	36 772 781	155 817	91 992 067	389 797
Razem	34 149	1 370	100,0%	6 140 732 088	179 822	15 581 019 687	456 266

Charakterystyki beneficjentów a podział wojewódzki

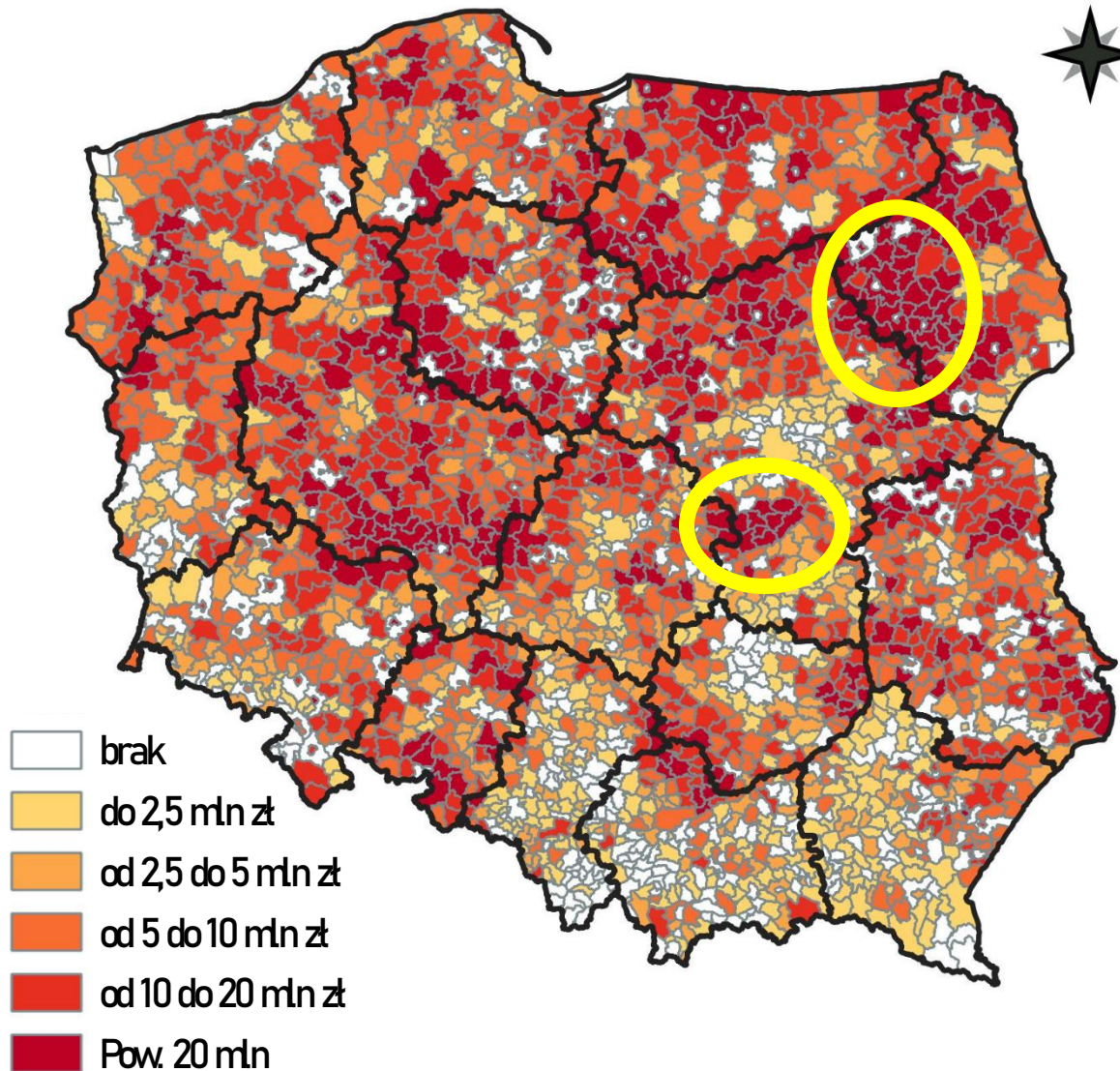
	Liczba umów	w tym WW		Suma wsparcia	Średnio	Suma inwestycji	Średnio
wielkopolskie	5 351	185	11,4%	1 113 368 204	208 067	2 928 611 682	547 302
kujawsko-pomorskie	3 865	195	8,2%	701 467 806	181 492	1 778 951 055	460 272
zachodniopomorskie	1 912	339	4,1%	392 437 058	205 250	1 016 842 190	531 821
lubuskie	950	142	2,0%	202 534 648	213 194	528 827 077	556 660
łódzkie	3 826	57	8,1%	642 391 649	167 902	1 582 062 506	413 503
świętokrzyskie	2 105	39	4,5%	323 810 488	153 829	803 309 613	381 620
dolnośląskie	2 111	222	4,5%	385 004 297	182 380	976 202 746	462 436
podkarpackie	1 220	107	2,6%	213 110 732	174 681	538 870 490	441 697
lubelskie	5 076	169	10,8%	898 805 381	177 070	2 282 797 312	449 724
pomorskie	2 019	229	4,3%	409 080 999	202 616	1 046 121 084	518 138
mazowieckie	6 994	153	14,9%	1 313 862 068	187 856	3 348 701 231	478 796
śląskie	1 011	19	2,1%	182 255 570	180 273	487 575 100	482 270
małopolskie	1 864	37	4,0%	302 043 848	162 041	761 102 926	408 317
opolskie	1 501	110	3,2%	270 605 330	180 283	700 082 986	466 411
podlaskie	4 421	47	9,4%	944 511 936	213 642	2 484 331 984	561 939
warmińsko-mazurskie	2 805	101	6,0%	563 589 988	200 923	1 502 355 479	535 599
Razem	47 031	2 151	100,0%	8 858 880 003	188 363	22 766 745 462	484 080

Obszary wsparcia a podział wojewódzki

	Obszar A	Obszar B	Obszar C	Obszar D	Udział obszarów A, B, C
wielkopolskie	85	239	133	5 079	9,0%
kujawsko-pomorskie	32	97	29	3 902	4,0%
zachodniopomorskie	1	6	13	2 231	0,9%
lubuskie	5	8	31	1 048	4,2%
łódzkie	17	87	13	3 766	3,1%
świętokrzyskie	2	25	8	2 109	1,7%
dolnośląskie	1	4	3	2 325	0,3%
podkarpackie	5	14	9	1 299	2,2%
lubelskie	26	50	28	5 141	2,0%
pomorskie	10	83	33	2 122	5,9%
mazowieckie	24	423	52	6 648	7,5%
śląskie	5	44	8	973	5,9%
małopolskie	10	18	11	1 862	2,1%
opolskie	6	19	5	1 582	1,8%
podlaskie	16	714	69	3 669	21,8%
warmińsko-mazurskie	21	140	70	2 675	8,6%
Razem	266	1970	515	46 431	8,6%

W wielkopolskim 32% wszystkich beneficjentów z obszaru A oraz 25,8% z obszaru C
 W podlaskim 36,2% wszystkich beneficjentów z obszaru B, w mazowieckim – 21,5%

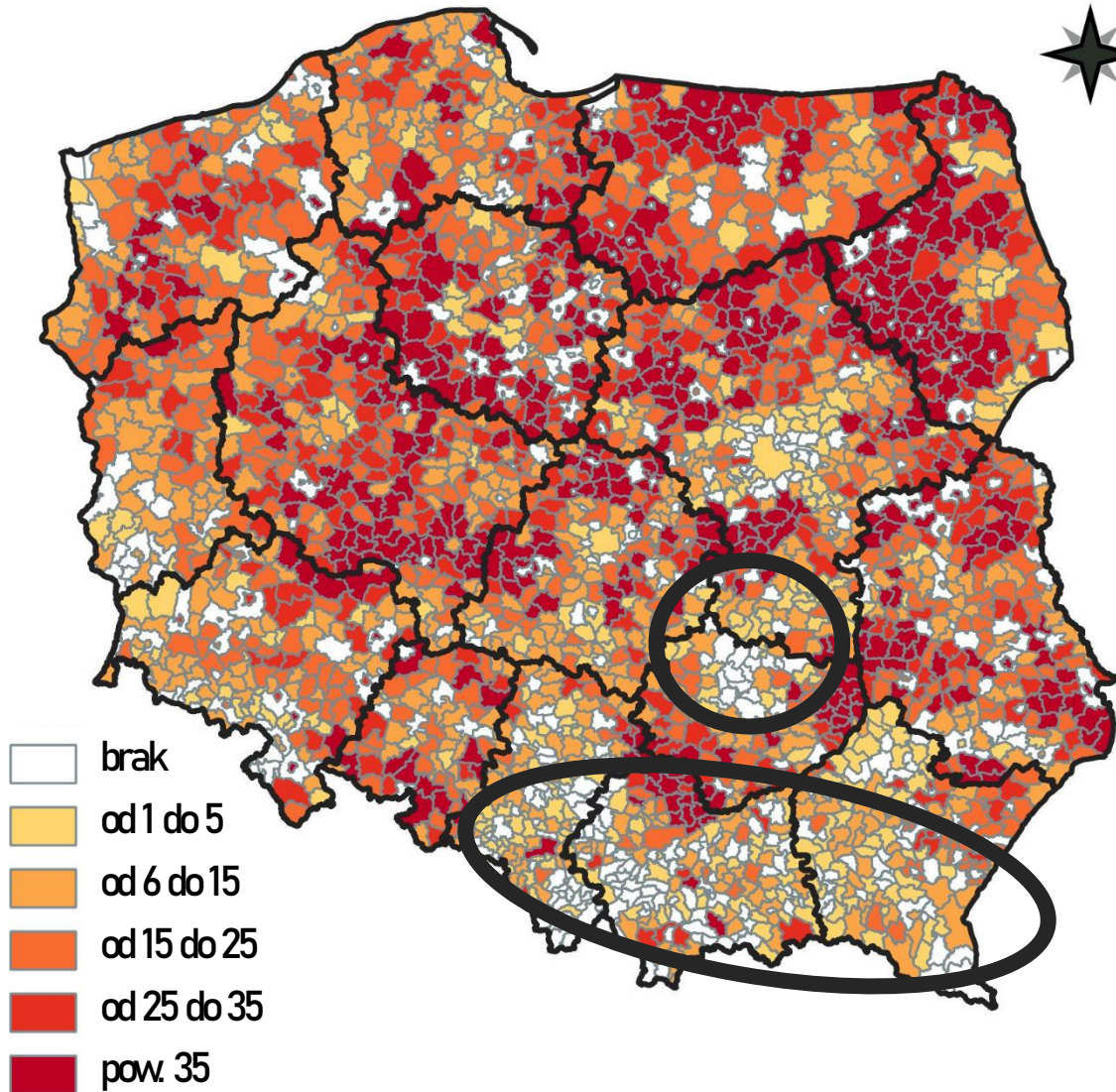
Całkowita wartość inwestycji w poszczególnych gminach

Gmina	Wart. inwestycji
Warka	156 182 399
Kolno	137 239 222
Śniadowo	107 927 684
Biała Rawska	103 265 016
Błędów	89 833 127

Gmina	Wart. inwestycji
Jaślicka	203 834
Szydłowiec	168 405
Bystra-Sidzina	145 733
Kamionka Wielka	129 533
Nowa Słupia	77 490

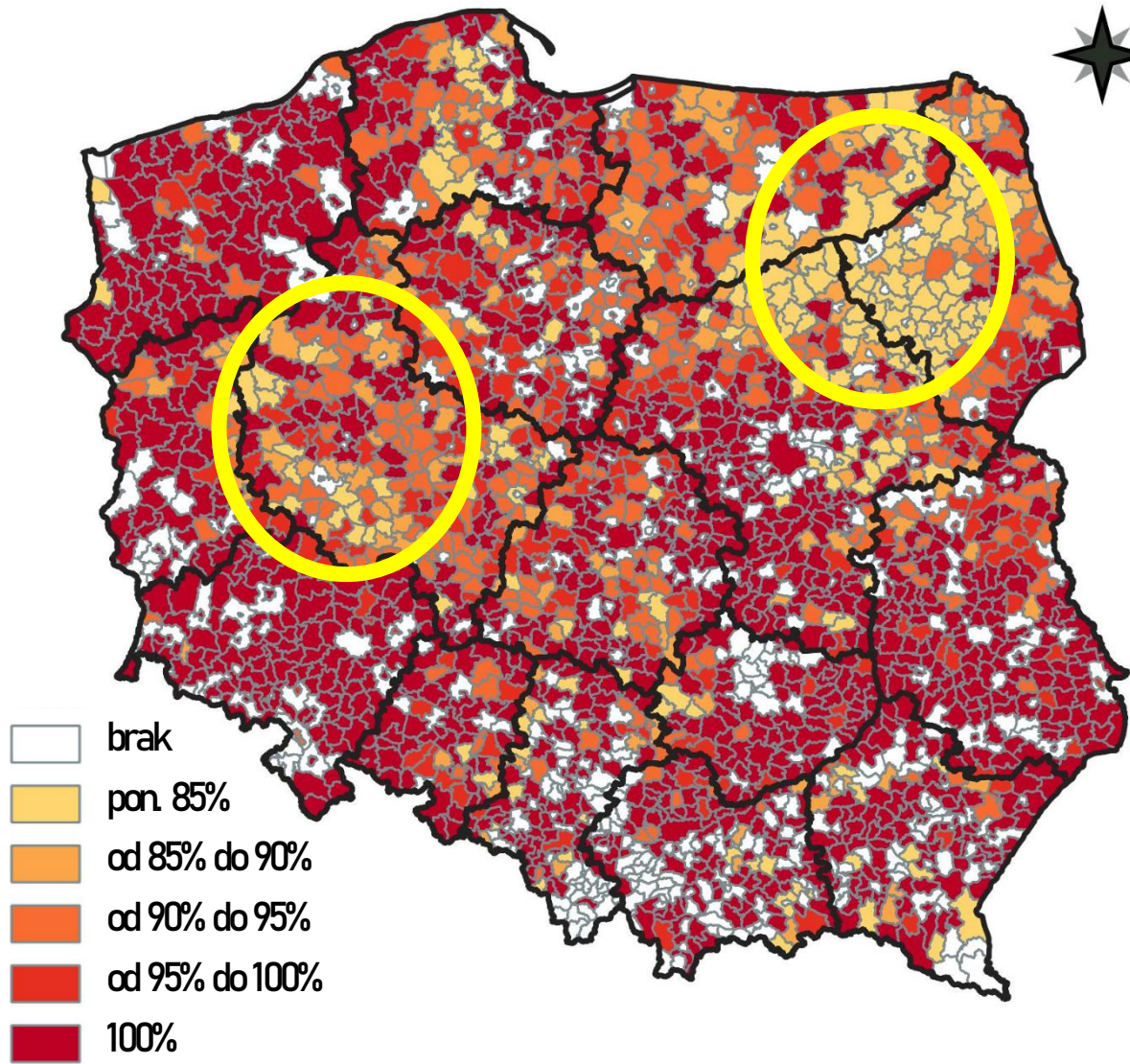
Liczba podpisanych umów w poszczególnych gminach

Gmina	Podpisane umowy
Wąrką	415
Biała Rawska	297
Będów	235
Kolno	212
Sadkowice	200

Jedna podpisana umowa w 60 gminach

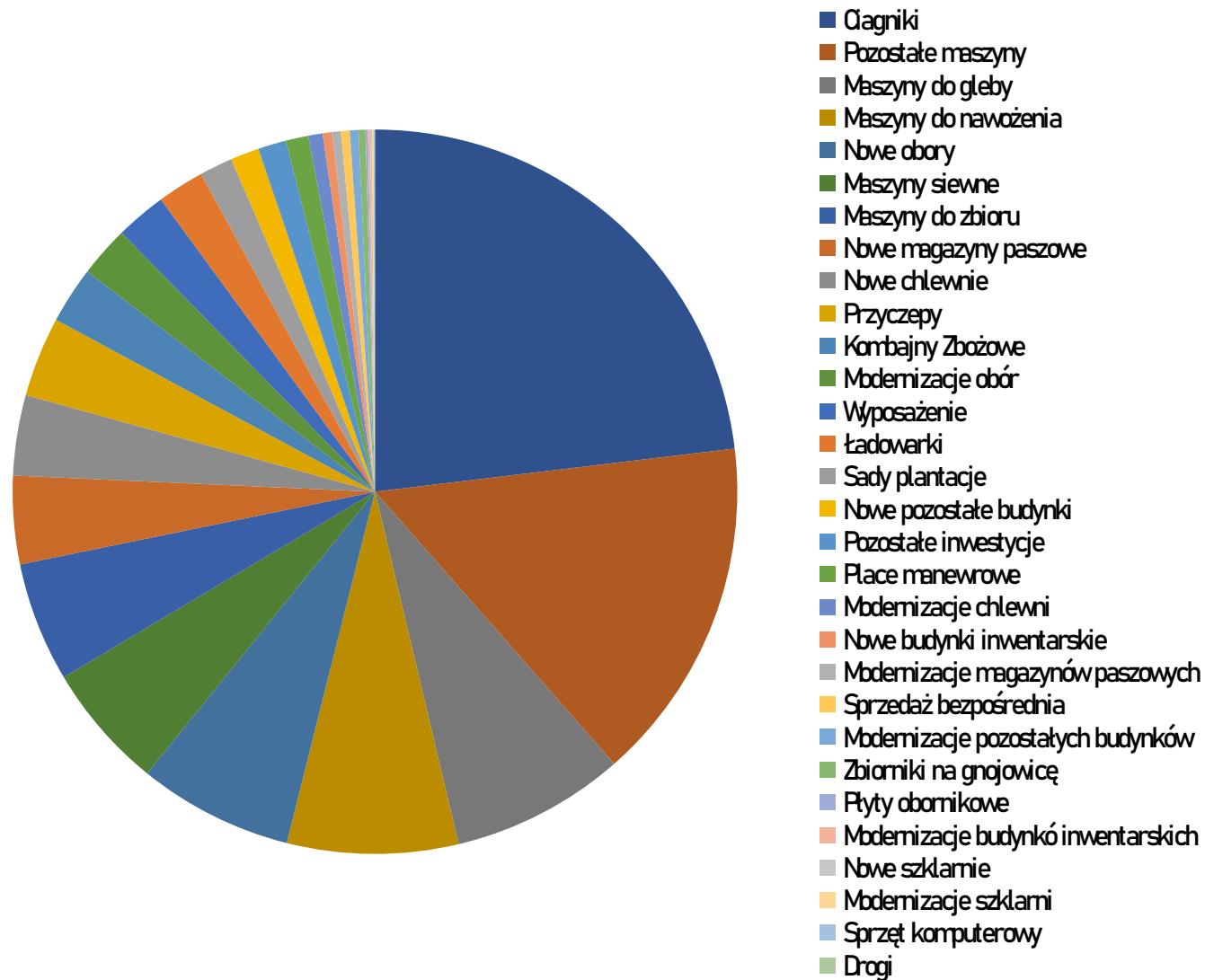
Udział obszaru D wśród ogółu podpisanych umów z omawianych obszarów w poszczególnych gminach

Wyłącznie umowy odnoszące się do obszaru D w 1221 gminach (czyli 60,7% z tych gdzie analizowane obszary)

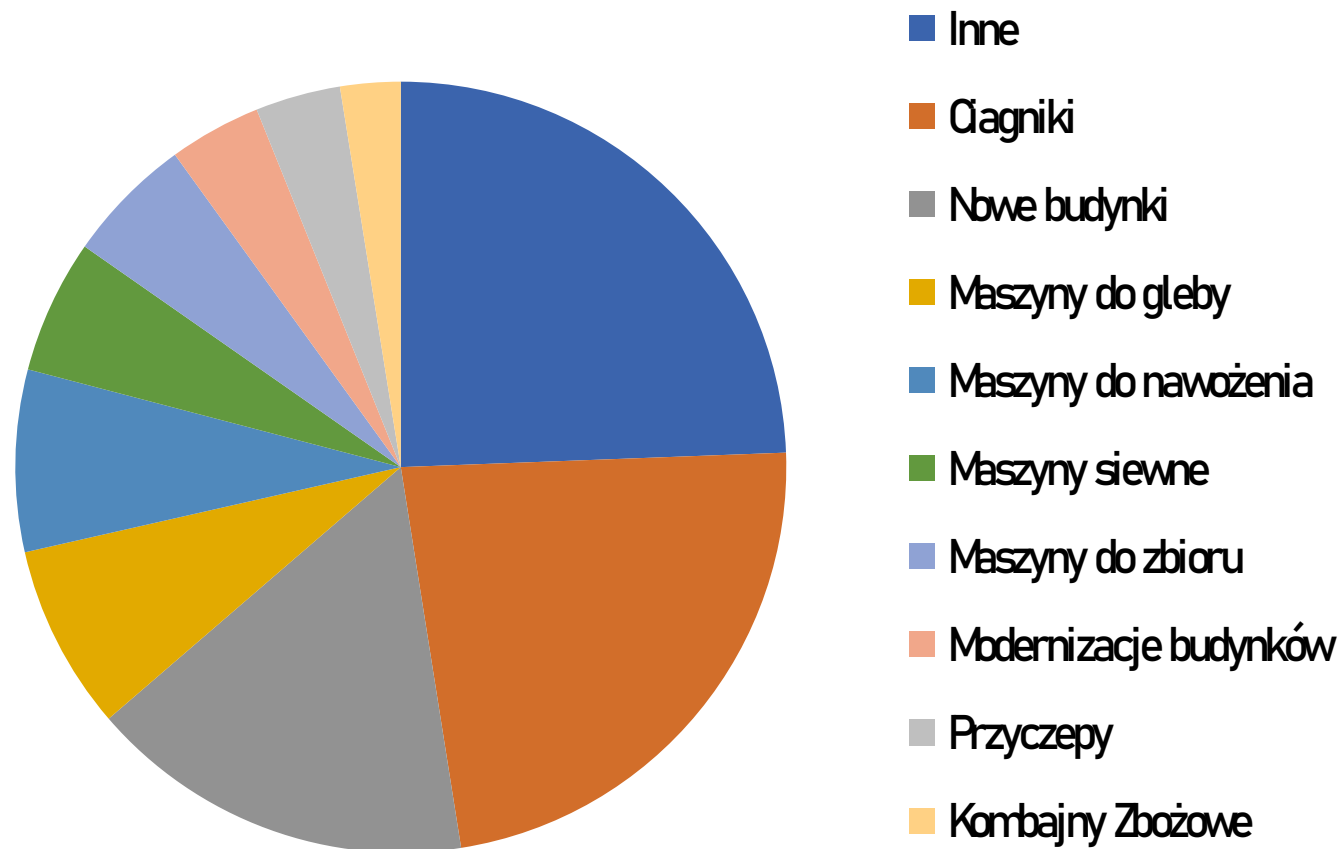
Gmina	Udział obszaru D	
Muszyna	50%	2
Nbzd rzec	50%	2
Frysztak	50%	2
Baligród	50%	2
Kamienica Polska	50%	2
Nbwe Wórpno	50%	2
Nbwa Wóś Wólka	50%	2
Brańszczyk	44%	9
Dziemiany	40%	5
Wjowo	33%	3
Omlas	0%	1

Rodzaj zrealizowanych inwestycji według ich skumulowanej wartości

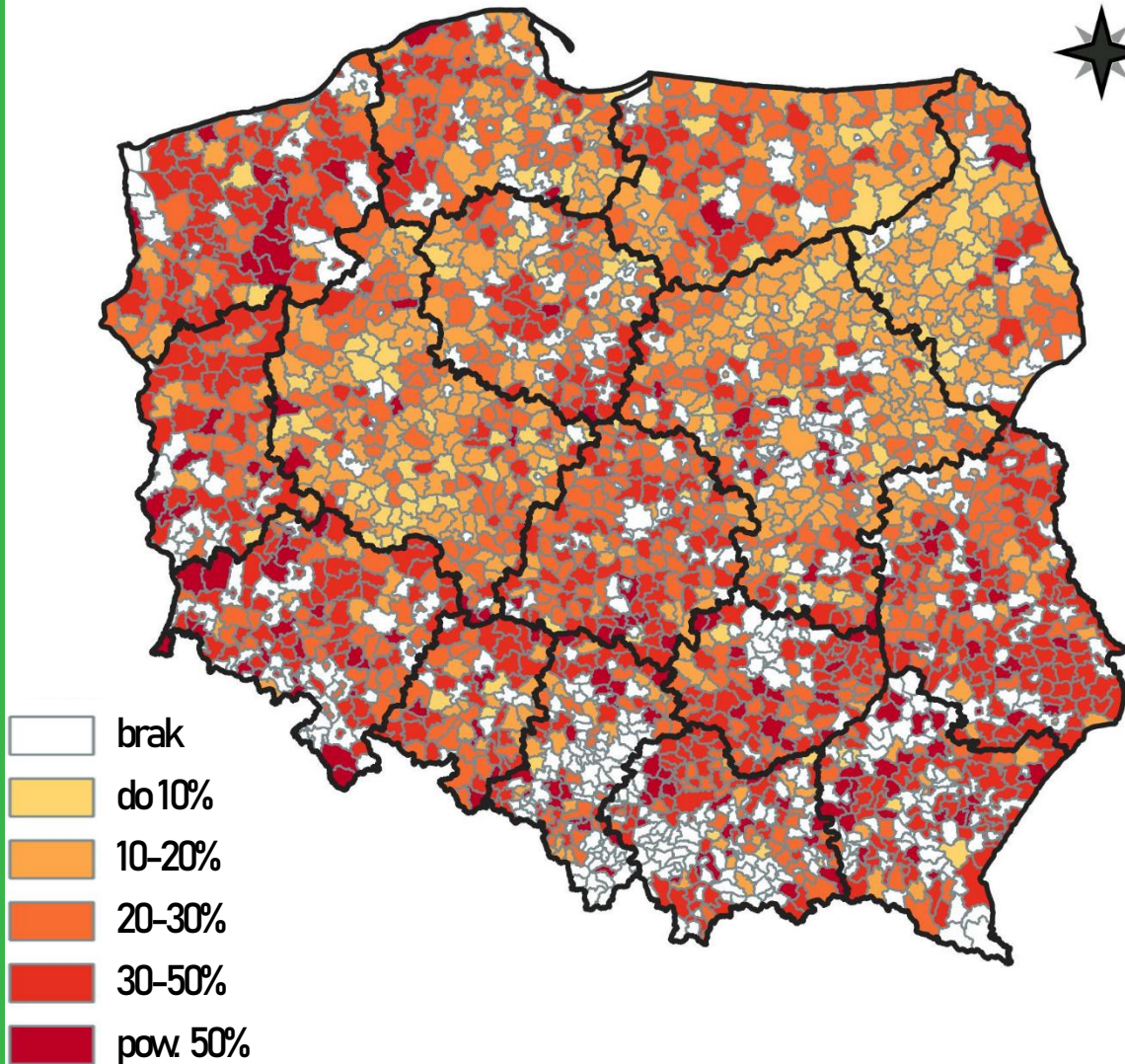
Ciągniki	23,1%
Pozostałe maszyny	15,4%
Maszyny do gleby	7,8%
Maszyny do nawożenia	7,6%
Nbwe obory	6,9%
Maszyny siewne	5,6%
Maszyny do zbioru	5,3%
Nbwe magazyny paszowe	3,9%
Nbwe chlewnie	3,6%
Przyczepy	3,6%
Kombajny Zbożowe	2,5%
Modernizacje obór	2,3%
Wyposażenie	2,3%
Ładowarki	2,1%
Sady plantacje	1,5%
Nbwe pozostałe budynki	1,3%
Pozostałe inwestycje	1,3%
Place manewrowe	1,0%
Modernizacje chlewni	0,6%
Nbwe budynki inwentarskie	0,4%
Modernizacje magazynów paszowych	0,4%
Sprzedaż bezpośrednia	0,4%
Modernizacje pozostałych budynków	0,4%
Zbiorniki na gnojnicę	0,3%
Płyty obornikowe	0,1%
Modernizacje budynków inwentarskich	0,1%
Nbwe szklarnie	0,1%
Modernizacje szklarni	0,1%
Sprzęt komputerowy	0,0%
Drogi	0,0%

Rodzaj zrealizowanych inwestycji według ich skumulowanej wartości

Inne	24,4%
Ciągniki	23,1%
Nowe budynki	16,2%
Maszyny do gleby	7,8%
Maszyny do nawożenia	7,6%
Maszyny siewne	5,6%
Maszyny do zbioru	5,3%
Modernizacje budynków	3,9%
Przyczepy	3,6%
Kombajny Zbożowe	2,5%

Udział w całkowitej wartości inwestycji nabytych ciągników i kombajnów zbożowych w poszczególnych gminach

Gmina	Udział ciągników i kombajnów	
Kuznia Raciborska	100%	1
Tuplice	100%	1
Smętowo Graniczne	97%	1
Radziechowy-Węprz	94%	1
Skarżysko Kościelne	93%	1
Wąsilków	92%	2
Zaleszany	90%	1
Tarnowskie Góry	90%	2

W 105 gminach na ciągniki i kombajny rolnicze nie przeznaczono ze środków MGR ani złotych

Realizowane inwestycje a grupy beneficjentów

Obszary wsparcie

	Ciągniki	Nbwe budynki	Maszyny do gleby	Maszyny do nawożenia	Mdernizacje budynków
Obszar A	0,90%	64,81%	0,32%	0,61%	15,58%
Obszar B	0,27%	79,48%	0,13%	0,03%	11,51%
Obszar C	0,93%	79,87%	0,31%	0,59%	9,24%
Obszar D	26,46%	8,07%	8,90%	8,70%	2,37%

Typ rolniczy gospodarstwa beneficjenta

	Ciągniki	Nbwe budynki	Maszyny do gleby	Maszyny do nawożenia	Mdernizacje budynków
Uprawy polowe	30,2%	6,0%	12,0%	7,7%	0,9%
Uprawy trwałe	21,9%	4,8%	1,9%	2,7%	2,6%
Ogrodnictwo	22,6%	9,0%	5,7%	3,2%	4,2%
Trzoda chlewna	13,4%	43,7%	5,0%	7,2%	8,5%
Drób	25,8%	16,1%	7,1%	11,3%	1,7%
Zwierzęta trawozerne	27,8%	18,7%	4,8%	8,7%	3,0%
Krowy mleczne	11,2%	30,6%	3,6%	7,9%	9,0%
Mieszane	24,2%	16,6%	7,4%	8,9%	3,1%

Wnioski

- Sposób zdefiniowania grupy docelowej, ustalenia dotyczące warunków oraz zakresu udzielania pomocy, czy sposobu wyboru operacji pozostają spójne z założonymi celami i korzystnie wpływają na ich realizację
- Kształt analizowanego poddziałania odpowiada na potrzeby producentów rolnych w Polsce. MGR cieszy się wysokim zainteresowaniem wśród producentów rolnych w Polsce aczkolwiek zauważa się tu pewne zróżnicowanie regionalne
- Obserwowany poziom zakończonych operacji jak i podpisanych umów sprawia, że nie obserwuje się zagrożenia możliwością nieosiągnięcia założonych w programie wskaźników produktu
- Wysoki poziom inflacji w ostatnich latach uwiadcza potrzebę indeksacji pomiaru wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie